

AFERS SOCIALS

Poques mans i sous ridículs: la feina a les residències de gent gran

El sou base d'un auxiliar de geriatria és de 997 euros bruts al mes i cada professional cuida deu avis

Reportatge

MÓNICA BERNABÉ
BARCELONA / ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Juani Carrillo fuma una cigarreta asseguda en un banc davant d'una residència de gent gran del districte de Sant Andreu de Barcelona. Són gairebé les nou del vespre, fa un fred que pela i amb prou feines queda una ànima al carrer perquè està a punt de començar el toc de queda. Ella, però, comença a treballar a aquella hora. Ja hi està acostumada, fa deu anys que ho fa. És auxiliar de geriatria.

La residència és un edifici uniforme de quatre plantes que té un rètol enorme a l'entrada que diu "Departament de Benestar Social i Família". És un centre públic, però de gestió privada. A la façana també hi ha un mural en forma de cor i diverses quartilles escrites a mà amb missatges cursis com ara "Fuiste tú, abuelo, quien me enseñó el significado del amor verdadero".

La Juani diu que ella treballa a la quarta planta i que té 23 avis al seu càrrec. O sigui, ella sola ha de cuidar durant la nit 23 persones que, segons diu, porten totes bolquers. Era així abans de la pandèmia i, assegura, ho continua sent ara amb el covid. "Vaig amb canelleres perquè no em puc permetre agafar una baixa tal com està la situació", comenta abans de fer una última pipada i entrar ja a la residència. Té 61 anys i se la veu una dona forta que està curada d'espants, però se li entretalla la veu quan diu: "Totes estem ja molt fotudes". Parla d'ella, però també de les seves companyes de feina.

Yolanda Calaf pren un café amb llet en una cafeteria d'Esplugues de Llobregat. Són poc més de les vuit del matí i acaba de sortir de la feina. Es nota, fa cara de cansada. Ella també és auxiliar de geriatria i també treballa de nit en una residència d'avis, però en aquest cas en una privada amb places públiques. Hi porta quatre anys, i en té 46. Amb ella hi ha el Jordi Francàs, que també és geriatre al mateix centre i fa el mateix horari, però aquella nit no li ha tocat treballar. De fet, fan torns: una nit treballa ell, i una altra, ella. I, asseguren, també s'encarreguen d'una planta sencera de la residència.

cia: abans hi havia 23 avis però ara en queden 13 perquè s'han anat morint pel coronavirus o simplement les seves famílies se'ls han endut.

"¿Deixaríem un edifici sencer amb 100 nens i només quatre persones a càrrec? Aleshores, ¿per què ho fem amb la gent gran?", es pregunta el delegat del sector de geriatria de CCOO, Pep Martínez, que no entén que es faci una cosa així a les residències. La Generalitat estableix en l'anomenada Cartera de Serveis Socials el nombre de geriatres que ha d'haver-hi per residents. El document, però, és força confús. Com denuncia la presidenta de la Coordinadora de Familiars de Residències 5+1, Maria José Carcelén, "cal saber gairebé física quàntica" per aclarir quants avis toquen per geriatra. La

normativa de la Generalitat indica quantes hores d'atenció geriatrica a l'any ha de rebre cada resident en aquests centres, però no especifica quants avis té a càrrec cada professional. Això ho han de calcular les residències.

Cinta Pascual, la presidenta d'ACRA –la principal patronal del sector a Catalunya–, també se'n va per la tangent i d'entrada diu que ella tampoc té aquestes xifres al cap. ¿Però com és possible que la presidenta de la patronal no sàpiga una ràtio tan bàsica? Davant la insistència, contesta: "La ràtio és d'un auxiliar per cada deu residents". Per descomptat durant el dia. De nit és superior. El Parlament va aprovar al juliol una resolució per garantir un geriatre per quatre residents, però divendres passat Pascual ni

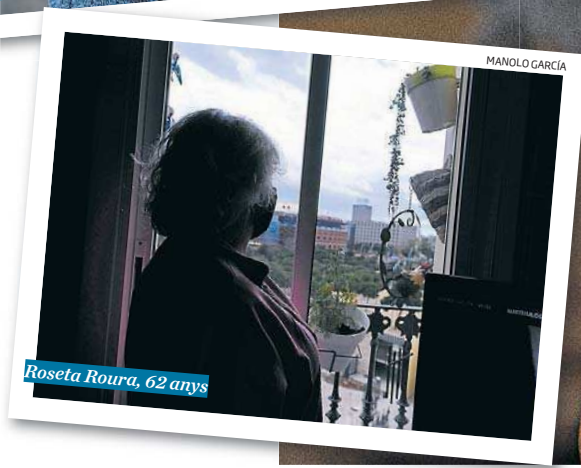
tan sols coneixia l'existència de tal resolució. "Si qualsevol de nosaltres ja triguem vint minuts a dutxar-nos i vestir-nos al matí, ¿com ho fa un geriatre per rentar i vestir 10 avis?", es demana també el delegat de CCOO.

La Yolanda i el Jordi acaben d'esmorzar. Ells també han treballat a la residència durant el torn de matí i admeten que és el més dur. Amb tot, durant la nit tampoc no paren. "A les deu de la nit comprovo com tenen els bolquers", comença la Yolanda explicant la seva rutina laboral. Segons diu, gairebé tots els avis porten bolquers: onze dels tretze que hi ha a la seva planta. I als que no en porten cal posar-los l'orinal pla o acompanyar-los al lavabo. Sigui com sigui, cal estar-hi a sobre. A la una de la matinada torna a comprovar que tinguin els bolquers secs i els canvia de postura al

Ràtio 10
avis per geriatra
La Generalitat estableix a la Cartera de Serveis Socials el nombre de geriatres per residents

Jordi Francàs, 58 anys

Roseta Roura, 62 anys

Pr: Diaria
Tirada: 21.228
Dif: 13.806

llit, i fa el mateix a les cinc de la matinada. “Cada cop em puc passar una hora canviant bolquers”, calcula. “O més –la corregeix el Jordi–, perquè si algú fa la gran empastifada i has de canviar els llençols, això porta més temps”.

Al matí la Yolanda lleva, renta, vesteix i dona d’esmorzar a dos avis: “Tinc sort perquè són dels més fàcils”. Fàcils perquè, argumenta, estan primers i no pesen gaire. La jornada laboral de la Juani és si fa no fa igual. L’únic que canvia és que ella ha de llevar, rentar i vestir quatre avis abans de plegar a les vuit del matí: “La normativa de la Generalitat diu que no podem llevar-los abans de les set, però jo començo a tres quarts, perquè si no, no tinc temps i no m’agrada fer-los córrer”.

En el que no hi ha diferència entre la Yolanda, el Jordi i la Juani és en la misèria de sou que cobren. La Yolanda guanya 1.150 euros nets al mes; el Jordi, 1.050, i la Juani, 1.200. Els sous inclouen el plus de nocturnitat, el d’antiguitat i el de treballar els diumenges, perquè això és una altra cosa: tots tres han de treballar dos caps de setmana al mes. El sala-

ri base d’un auxiliar de geriatría és encara inferior: 997 euros bruts mensuals. El sector es regeix per un conveni estatal.

“Cal un conveni català de geriatría, perquè el cost de la vida no és el mateix a Catalunya que a Extremadura, però la patronal es nega a negociar”, denuncia el responsable del sector de serveis socials de la federació de serveis públics de la UGT, Jaume Adrover. En canvi, la presidenta d’ACRA assegura que ells no és que es neugu a negociar, sinó que la Generalitat, que és el seu principal client, manté congelades des de fa anys les tarifes que paga per les places públiques. I així és impossible augmentar salaris. És un peix que es mossega la cua.

“L’any 2020 hem invertit 35 milions d’euros per incrementar les tarifes del sector d’atenció de les persones, i hem incidit que cal que repercuteixin en un increment salarial”, afirmen per la seva banda fonts del departament de Treball, Afers Socials i Famílies. També asseguren que han finançat la contractació de 1.800 geriatres suplementaris per augmentar la ràtio durant la pandèmia.

Malgrat això, Cinta Pascual insisteix que les tarifes no han augmentat, sinó que el que ha fet la Generalitat és igualar les que pagava per residents amb una dependència menor a la dels totalment dependents. És a dir, ara paga igual per a tothom: 1.864 euros al mes. Una xifra que, segons la presidenta de l’ACRA, continua sent totalment insuficient per poder pujar salaris i augmentar ràtios. Almenys necessitarien cobrar 2.500 euros mensuals per persona, calcula. El representant de la UGT ho posa en dubte: “En els últims anys empreses de l’Íbex-35 han invertit en residències de gent gran, i aquest tipus d’empreses no inverteixen si no fan negoci”. I sí, la presidenta d’ACRA admet que les residències tenien beneficis, però molt pocs: “Entre el 5% i el 7%, i ara ni això, amb la pandèmia”.

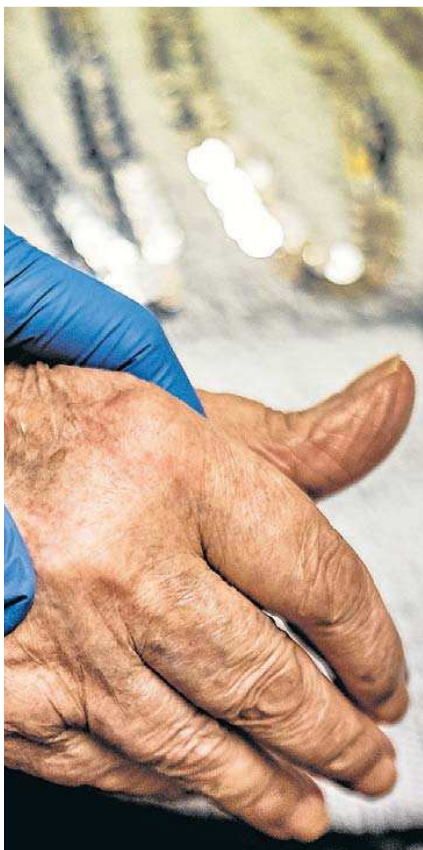
“No hi ha temps per a res”

Però mentre els sindicats, la patronal i la Generalitat es passen la pilota, la Yolanda, el Jordi i la Juani continuen cobrant el mateix de sempre i fan la mateixa feina o més que abans de la pandèmia. Tenen poques alternatives: elles depenen del sou per sobreviure. A casa seva no entren més ingressos. I ell, amb 58 anys, va començar a treballar al sector en fa tot just cinc, quan es va quedar sense feina per la crisi: “El que més em va sorprendre és que les residències no tenen res a veure amb la idea que jo en tenia. Pensava que eren un lloc on es cuidava i s’entretenia els avis, però no hi ha temps per a res. No tens temps d’estar amb ells”.

La Roseta Roura també és geriatra i treballa en una residència de Barcelona. Té 62 anys, està separada i, com tantes altres dones que es dediquen a això, té l’esquena feta miques. Ella apunta un detall més: els avis no diuen res, ni voten, ni reclamen. Són els clients perfectes. I planteja una pregunta: què passarà el dia de demà amb nosaltres? Perquè, se suposa, tots nosaltres un dia també serem grans. —

Salari 997 euros
Aquest és el sou base mensual dels auxiliars de geriatría a les residències de gent gran

Tarifa 1.864 euros al mes
Això és el que la Generalitat paga cada mes a les residències per cada plaça pública

Juani Carrillo, 61 anys

Yolanda Calaf, 46 anys

“Pep Martínez
SECTOR DE GERIATRIA DE CCOO
“¿Deixaríem un edifici sencer amb 100 nens i només quatre persones a càrrec? Aleshores, ¿per què ho fem amb la gent gran?”

“¿Com ho fa un geriatre per rentar i vestir 10 avis al matí?”

Jaume Adrover
SECTORIAL SERVEIS PÚBLICS DE LA UGT
“Cal un conveni català de geriatría, perquè el cost de la vida no és el mateix a Catalunya que a Extremadura”

“Empreses de l’Íbex-35 han invertit en residències de gent gran, i no invertirien si no fessin negoci”

Cinta Pascual
PRESIDENTA DE LA PATRONAL ACRA
“La Generalitat hauria de pagar una tarifa de 2.500 euros al mes per cada plaça concertada a les residències de gent gran. Als centres públics destina 4.000 euros mensuals per resident. És una diferència abismal”

Si teniu informació sobre negligències en residències de gent gran podeu contactar amb l’ARA
www.ara.cat/investigacio.html